

AZ EGÉSZSÉGVÉDŐ MAGATARTÁSSAL ÖSSZEFÜGGÉSBE HOZHATÓ SZEMÉLYISÉGTÉNYEZŐK VIZSGÁLATA KÜLÖNBÖZŐ ÉLETKORI CSOPORTOKBAN

Szerző: **SZEGEDI Margit**, IV. évfolyam (MA I. évfolyam)

Témavezető: **Dr. CSABAI Márta** egyetemi tanár

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Pszichológiai Intézet, Szeged

A kutatás középpontjában az egészségvédő magatartás különböző életkori csoportokban történő vizsgálata áll. Az egyes életkori csoportokat általános iskolai felső tagozatos, illetve középiskolai diákok, valamint egyetemi hallgatók alkották. A dolgozat fontos részét képezi az egészségvédő magatartás mértéke, illetve a személyiség egyes tényezői közötti kapcsolat vizsgálata. Így annak feltárása, hogy az egészséggel kapcsolatosan észlelt kontroll, a megküzdés, az önértékelés, illetve az énhatékonyság közül melyek a legmeghatározóbbak az egészség-magatartást illetően.

A vizsgálatban összesen 177 fő, 12–26 év közötti személy vett részt, 81 fiú és 96 lány. Az adatfelvétel a következő kérdőívek segítségével történt: Rövid Egészség Kérdőív, Multidimenzionális Egészségkontroll Kérdőív, Rosenberg Önértékelési Kérdőív, Általános Énhatékonyság Kérdőív, valamint a Folkman és Lazarus-féle konfliktusmegoldó kérdőív.

Az egyes életkori csoportok között jelentős különbség mutatkozott az egészség-magatartást tekintve. A legmagasabb mértékű egészségvédő magatartás az általános iskolások csoportjánál volt megfigyelhető, míg a legalacsonyabb az egyetemi hallgatók csoportjában volt jellemző. Összességében az egészség-magatartás változásában az életkorral előrehaladva csökkenő tendencia mutatkozott. Az eredmények rámutattak továbbá arra is, hogy az egészség védelmét szolgáló viselkedést alkotó egyes konkrét magatartásformák alkalmazásának mértékében is jelentős különbségek lehetnek a különböző életkori csoportok között. Így például a rendszeres táplálkozás vagy a beteg emberek elkerülése esetében. Végül pedig arra utaló eredmények is születtek, hogy a különböző életkori szakaszokban más-más tényezők állhatnak összefüggésben az egészségvédő magatartással.

Az eredmények felhívják a figyelmet a fiatalok körében történő egészségfejlesztés fontosságára, továbbá arra, hogy lehetséges, hogy ennek megvalósítása a különböző életkori szakaszokban más-más eszközökkel és módokon lehet indokolt.

Kulcsszavak: **egészség-magatartás, személyiség, egészségvédelem, életkori csoportok**

THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH PROTECTIVE BEHAVIOUR AND PERSONALITY IN DIFFERENT AGE GROUPS

Author: **Margit SZEGEDI**, first-year MA student

Supervisor: **Dr. Márta CSABAI**, professor

Institution: University of Szeged, Department of Arts, Institute of Psychology, Szeged

My research focuses on the examination of the health protective behaviour within different age groups. The three examined groups were the following: primary school students (junior classes), secondary students and university students. It was also an important part of the study to examine the relationship between the level of health protective behaviour and certain factors of personality. Personality factors examined during the research were the following: health locus of control, coping, self-esteem and self-efficacy. The aim was to determine which of these personality factors can be the most dominant from the aspect of health behaviour.

The sample size of this research was 177 (81 male and 96 female participants), between the ages of 12 and 26. Data was collected by using the following questionnaires: Short Health Questionnaire, Multidimensional Health Locus of Control Scale (MHLC), Rosenberg Self-Esteem Scale, General Self-Efficacy Scale and the Ways of Coping Questionnaire.

There was a significant difference between the examined age groups in the level of health protective behaviour. The highest level of health protective behaviour was noted in the case of primary school students, while the lowest level of health behaviour was observed in the group of university students. In sum, a decreasing tendency was observed in the change of health behaviour. In addition, the findings indicated that significant differences can be found between the groups also in the case of concrete behavioural elements of health protective behaviour, such as regular nutrition or the avoidance of sick people. Furthermore, other results suggested that in different age groups other factors can be determinate from the aspect of health protective behaviour.

Findings draw attention to the importance of health promotion for youth; furthermore, the results imply that maybe this could be accomplished by other means and in other ways for each of the different age groups.

Keywords: **health behaviour, personality, health protection, age groups**